

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende het geïntegreerde planningsproces voor ruimtelijke uitvoeringsplannen, planmilieueffectrapportage, ruimtelijke veiligheidsrapportage en andere effectbeoordelingen

1. SITUERING

Het decreet van 1 juli 2016 tot wijziging van de regelgeving voor ruimtelijke uitvoeringsplannen teneinde de planmilieueffectrapportage en andere effectbeoordelingen in het planningsproces voor ruimtelijke uitvoeringsplannen te integreren door wijziging van diverse decreten beoogt één geïntegreerd planningsproces en één wettelijke procedure voor zowel de ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) als de onderbouwende effectbeoordelingen, meer nadruk op participatie, die reeds start in het begin van het planningsproces, meer gedragen RUP's en bijkomende instrumenten om de maatregelen uit de effectbeoordelingen wettelijk te kunnen vastleggen die leiden tot robuustere RUP's.

Het als bijlage 1 toegevoegd voorontwerp van besluit geeft uitvoering aan dit decreet en inzonderheid aan volgende onderdelen:

- de wijze waarop alle documenten gedurende het geïntegreerde planningsproces van het RUP ter beschikking gesteld worden aan alle betrokken actoren en waarvoor eveneens een digitaal platform gebruikt zal worden;
- de wijze waarop de inspraak geregeld wordt in de verschillende fasen van het geïntegreerde planningsproces voor de opmaak van het RUP en in voorkomend geval de onderbouwende effectbeoordelingen;
- welke adviesinstanties betrokken moeten worden in het geïntegreerde planningsproces voor het RUP en in voorkomend geval de effectbeoordelingen.

Daarnaast regelt het voorontwerp van besluit de inwerkingtreding van dit decreet en de overgangsbepalingen voor de lopende RUP's alsook enkele bepalingen in de uitvoeringsbesluiten over ruimtelijke veiligheidsrapportage en over het decreet complexe projecten.

1.1. Het digitaal platform en het ter beschikking stellen van documenten (hoofdstuk 2 van het voorontwerp van besluit)

Er is momenteel een internettoepassing operationeel, het 'uitwisselingsplatform voor digitale stedenbouwkundige informatie' (DSI), dat automatisch de uitwisseling van alle documenten regelt alsook de geografische afbakening (met inbegrip van de stedenbouwkundige voorschriften) van het RUP tussen de verschillende overheidsinstanties die betrokken zijn bij de opmaak ervan. De doelstelling van dit platform is om te komen tot een actueel en volledig overzicht van alle verordenende ruimtelijke plannen (en hun afgeleiden) en verordeningen in de ruimtelijke juridische plancontext. Hiermee wordt de zogenaamde 'authentieke bron' van alle RUP's en verordeningen in Vlaanderen opgebouwd en geconsolideerd (het zogenaamde plannenregister), die dan door iedereen geraadpleegd kan worden via het internet. Op dit moment gebruiken naast het gewest

en de provincies een 50-tal gemeenten dit platform om alle RUP-informatie uit te wisselen. Het is uiteraard de bedoeling dat alle overheden hiervan gebruik maken, vandaar dat de verplichting om dit te doen in het besluit wordt geregeld. De redenen hiervoor zijn:

- het automatiseren van het uitwisselen van adviesvragen en adviezen en andere transacties in het gehele RUP-planningsproces komt de efficiëntie en de procesvoering inzake adviesverlening ten goede;
- het is de beste garantie voor de opmaak van de authentieke bron voor de informatie van alle RUP's, verordeningen en dergelijke in Vlaanderen (plannenregister), essentieel voor het aanbieden van correcte informatie naar burgers en bedrijven, voor de rechtszekerheid naar onder andere projectontwikkelingen (zoals vergunningsaanvragen), voor de concrete beleidsuitvoering voor diverse sectoren enzovoort.

De bestaande toepassing DSI wordt aangepast aan het nieuwe planningsproces tot het in het besluit gedefinieerde 'digitaal platform'. Aan het gebruik van het digitaal platform is eveneens een digitale toets gekoppeld om na te gaan aan welke adviesinstanties een advies gevraagd moet worden. Hierbij wordt op basis van het opladen van de geografische contour van het voorziene RUP, en daaraan gekoppeld enkele vragen over de voorziene bestemmingen van het RUP of de mogelijke aanzienlijke (milieu)effecten die kunnen optreden, automatisch een lijst van adviesinstanties doorgegeven. Het digitaal platform stuurt dan, op vraag van de bevoegde overheid, formeel de adviesvraag uit naar de geselecteerde adviesinstanties, overeenkomstig de wetgeving. Een eerste onderdeel van deze toets die nagaat of voor het RUP een ruimtelijk veiligheidsrapport vereist is (zie paragraaf 1.4. in verband met de ruimtelijke veiligheidsrapportage), is al uitgewerkt en online (<https://www.milieuinfo.be/rvr>). De lokale overheden hebben geen bijkomende software nodig bij het gebruik van het digitaal platform, alleen een internetverbinding en een browser zijn noodzakelijk. De toegang tot het digitaal platform wordt geregeld via de gangbare authenticatie tussen overheidsinstanties en via delegaties.

Het gebruik van het digitaal platform voor de gemeenten wordt ook met een redelijke overgangsperiode verplicht gemaakt (zie paragraaf 1.5.), zodat alle gemeenten in Vlaanderen genoeg tijd krijgen om in te stappen in het gebruik van het digitaal platform.

1.2. Inspraak (hoofdstuk 3 van het voorontwerp van besluit)

Hoofdstuk 3 van het voorontwerp van besluit omschrijft de modaliteiten van de inspraakmomenten naar het betrokken publiek in het geïntegreerde planningsproces voor het RUP.

Er zijn twee formele participatiemomenten voorzien:

- in het begin van het proces op basis van de startnota en de procesnota, waarbij de bevolking betrokken wordt bij de opmaak van het RUP en in voorkomend geval van de (milieu)effectbeoordelingen;
- in het openbaar onderzoek op basis van het voorlopig vastgesteld ontwerp RUP en in voorkomend geval van de ontwerp effectbeoordelingsrapporten of andere begeleidende ontwerp verordeningen, verbintenissen of andere flankerende instrumenten.

Het voorontwerp van besluit omschrijft de wijze waarop de documenten die als basis dienen voor beide participatiemomenten aangekondigd en kenbaar gemaakt worden, alsook via welke media-kanalen. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de gewestelijke, de provinciale en de gemeentelijke RUP's, overeenkomstig het decreet, en waarbij voor gemeentelijke RUP's, naast het gebruik van dagbladen, ook de mogelijkheid wordt gegeven om lokale, gemeentelijke infobladen te gebruiken voor de communicatie. De publicatie in het Belgisch Staatblad is bij uitstek een formeel instrument, en mee opgenomen, gezien het gebruik ervan ook geen kosten meebrengt en eenvoudig online kan gebeuren.

1.3. Adviesverlening (hoofdstuk 4 van het voorontwerp van besluit)

De adviesverlening vormt een belangrijk hoofdstuk in dit besluit. Adviesinstanties worden formeel betrokken op twee momenten in het geïntegreerde planningsproces:

- bij het ter beschikking stellen van de startnota (en de procesnota) voor het RUP, en waarbij reeds kan aangegeven worden of er bijvoorbeeld aanzienlijke effecten op mens en milieu zouden kunnen optreden;
- bij de plenaire vergadering of de alternatieve schriftelijke adviesvraag met betrekking tot het voorontwerp RUP en eventueel de ontwerp effectbeoordelingsrapporten.

De adviesinstanties worden aangeduid op basis van een aantal criteria:

- de geografische afbakening van het RUP (één of meerdere bestemmingen);
- de eventuele verwachte effecten op mens en milieu (in brede zin, met inbegrip van mobiliteit en dergelijke) binnen of buiten het RUP-gebied;
- de doelstelling en de hieraan gekoppelde bestemmingen voor het RUP.

Deze criteria en de betrokken adviesinstanties zijn opgelijst in bijlage 1 bij het voorontwerp van besluit. Het betreffen voornamelijk gewestelijke adviesinstanties maar ook enkele federale instanties zoals de NMBS, Infrabel en het FANC. Zowel de lijst als de criteria zullen gebruikt worden in het digitaal platform om automatisch de adviesinstanties op te lijsten. Het is aan de bevoegde overheid om de formele adviesvraag uit te sturen in beide adviesmomenten. Er werd een bepaling toegevoegd die vermeldt dat de bevoegde overheid altijd zelf adviesinstanties om advies kan vragen, los van de criteria zoals vermeld in bijlage 1 van het voorontwerp van besluit.

1.4. Wijzigingsbepalingen aan andere besluiten (hoofdstuk 5 van het voorontwerp van besluit)

De wijzigingsbepalingen richten zich op twee besluiten:

- de ruimtelijke veiligheidsrapportage voor het RUP, dat naast de milieueffectrapportage eveneens geïntegreerd wordt in het planningsproces en waarvan de uitvoeringsmodaliteiten, naar analogie met de plan-milieueffectrapportage, moeten aangepast worden. De uitvoering is geregeld in het besluit van de Vlaamse regering van 26 januari 2007 houdende nadere regels inzake de ruimtelijke veiligheidsrapportage;
- de uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten door het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2014 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten.

Wijzigingen aan het besluit van de Vlaamse Regering van 26 januari 2007 houdende nadere regels inzake de ruimtelijke veiligheidsrapportage

Artikel 13 van Richtlijn 2012/18/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 4 juli 2012 betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken, houdende wijziging en vervolgens intrekking van Richtlijn 96/82/EG van de Raad (de Seveso III-richtlijn), schrijft voor dat er voldoende afstand bewaard moet worden tussen Seveso-inrichtingen enerzijds en woongebieden, door het publiek bezochte gebouwen en gebieden, recreatiegebieden en, voor zover mogelijk, grote transportroutes anderzijds. Ook in de ingetrokken Richtlijn 96/82/EG (de Seveso II-richtlijn) kwam dit aspect aan bod.

Hiertoe worden in het Vlaamse Gewest alle ruimtelijke uitvoeringsplannen voor advies hieromtrent voorgelegd aan de dienst Veiligheidsrapportering (dienst VR) van het departement LNE. De dienst VR heeft echter vastgesteld dat ongeveer de helft van de plannen niet relevant is op het gebied van externe veiligheid. Voor deze RUP's maakt de dienst VR een standaardadvies op waarin vermeld wordt dat er geen ruimtelijk veiligheidsrapport (RVR) moet opgemaakt worden.

Met het voorgesteld besluit wordt de RVR-toets ingevoerd in het besluit van de Vlaamse Regering van 26 januari 2007 houdende nadere regels inzake de ruimtelijke veiligheidsrapportage. In een internettoepassing tekent de bevoegde overheid de geografische contouren van het plangebied of de gebieden van het RUP in en beantwoordt een aantal vragen. Voor een RUP dat niet relevant is

op het gebied van externe veiligheid, ontvangt de initiatiefnemer, na formele authenticatie, in zijn mailbox een standaardadvies van de dienst VR. Een RUP dat wel relevant is op het gebied van externe veiligheid, wordt via de toepassing aan de dienst VR bezorgd. Door de RVR-toets wordt de adviesverlening op het gebied van externe veiligheid geoptimaliseerd. Deze toets maakt deel uit van het digitale platform (zie paragraaf 1.1.).

In het voorgesteld besluit wordt ook de definitie “consultatiezone” ingevoerd, zijnde een door de administratie bepaalde afstand rond de terreingrens van een Seveso-inrichting, afhankelijk van de risico's uitgaande van de Seveso-inrichting en de kans op domino-effecten vanuit de omgeving op de Seveso-inrichting.

Wijzigingen aan het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2014 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten

De werking rond complexe projecten is opgestart in maart 2015. Het instrumentarium van complexe projecten integreert verschillende procedures, beleidsbeslissingen, openbare onderzoeken... en zorgt voor afstemming tussen sectorale instrumenten, voorbereidende onderzoeken... Omwille van die integratie van verschillende thema's is het van belang het regelgevend kader van complexe projecten af te stemmen op andere regelgevende initiatieven, zoals het geïntegreerde planningsproces voor de opmaak van een RUP en daarbij uitgevoerde effectbeoordelingen. Vandaar dat enkele bepalingen gewijzigd worden om deze afstemming te realiseren.

Complexe projecten is een unieke procedure gezien de integratie in het projectbesluit van zowel de bestemmingswijziging als de vergunningen. Vanuit het gelijkheidsprincipe is het dus naar rechtszekerheid niet noodzakelijk om procedures op een gelijke manier te organiseren. Maar omwille van de helderheid naar de betrokken actoren toe is het nuttig om de werkwijze van complexe projecten waar nodig af te stemmen op de werkwijze van de integratie van effectbeoordelingen in het RUP. In het bijzonder betekent dit dat het strategisch MER in de onderzoeksfase van een complex project ook mee in openbaar onderzoek wordt gelegd. Na verwerking van de opmerkingen uit het openbaar onderzoek wordt het MER beoordeeld door de dienst bevoegd voor milieueffectrapportage (dienst MER). Ook worden er na de raadpleging van de onderzoeksnota's geen aparte richtlijnen opgemaakt door de dienst MER, maar de verwerking van de relevante opmerkingen uit de raadpleging gebeurt via de geactualiseerde alternatievenonderzoeksnota. Op die wijze is er één document dat het volledig kader biedt (met doelstellingen, alternatieven, onderzoeksmethodologie en significantiekader) voor het geïntegreerd onderzoek.

1.5. Slot- en overgangsbepalingen (hoofdstuk 6 van het voorontwerp van besluit)

Het voorgesteld besluit stelt de betreffende decreetwijzigingen aan de Vlaamse Codex voor Ruimtelijke Ordening en enkele andere decreten in werking op 1 februari 2017 en bepaalt dat RUP's waarvan de raadgeving van adviesinstanties in het kader van de plan-milieu-effectrapportage is gestart of de kennisgeving voor de plan-milieueffectrapportage volledig is verklaard, het gangbare planningsproces voor het RUP (en de eventuele plan-milieueffectrapportage) verder volgen, tenzij de bevoegde overheid hier anders over beslist.

Daarnaast wordt een specifieke mogelijkheid voorzien waarbij voor lopende RUP-planningsprocessen waarvoor reeds een plan-MER is goedgekeurd (door de dienst MER), om alsnog in te stappen in de nieuwe geïntegreerde RUP-procedure door opnieuw een plenaire vergadering te organiseren en vervolgens de nieuwe procedure verder uit te voeren.

Het digitaal platform (zie paragraaf 1.1.) is verplicht te gebruiken door alle bevoegde overheden bij de opmaak van een RUP vanaf 1 juni 2018. Het digitaal platform is, zoals reeds vermeld, los van dit dossier uitgewerkt maar zal de toepassing van de geïntegreerde werking wel ondersteunen. Bevoegde overheden die tot die datum het digitaal platform niet gebruiken, doen alle communicatie op analoge wijze, zoals nu het geval is. Hiermee is een redelijke instapperiode voor-

zien voor de gemeenten om het gebruik van dit platform te implementeren in hun werking. De (in hoofdzaak gewestelijke) adviesinstanties, vermeld in bijlage 1 bij het voorontwerp van besluit, worden wel geacht het digitaal platform te gebruiken als de adviesvraag via dit platform gesteld wordt.

Het voorgesteld besluit voorziet de inwerkingtreding van het decreet op 1 februari 2017. Daarnaast wordt intensief werk gemaakt van de opmaak van de decretaal voorziene handleiding, infosessies naar lokale overheden en opleidingstrajecten voor erkende ruimtelijke planners en erkende MER-deskundigen. Deze acties zijn reeds gestart en zullen begin 2017 verdergezet worden. Naar de lokale overheden voorzien het departement Ruimte Vlaanderen en het departement LNE deze infosessies via de 'atria' (provinciaal georganiseerde overlegmomenten tussen overheidsinstanties inzake ruimtelijke ordening). Begin 2017 wordt een specifieke atria-sessie georganiseerd met betrekking tot de nieuwe geïntegreerde RUP-planningsproces, alsook het gebruik van het digitaal platform. Het departement Ruimte Vlaanderen beschikt tevens over een gesloten digitaal contactforum om 'realtime' ervaringen, vragen en antwoorden uit te wisselen tussen overheidsinstanties. Ook dit zal bijdragen tot een efficiënte implementatie van het nieuw geïntegreerde planningsproces voor ruimtelijke uitvoeringsplannen en de hieraan gekoppelde effect-beoordelingen.

2. BUDGETTAIRE WEERSLAG

Het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Ook de omschreven werkprocessen van de Vlaamse overheidsdiensten vereisen geen bijkomende kredieten of personeel. Integendeel, het inzetten van het digitaal platform zal op termijn minder werklast betekenen, door het uitwisselen van documenten en adviezen meer efficiënt te laten verlopen. Uiteraard vergt de uitbouw en het onderhoud van een dergelijk digitaal platform financiële middelen? Doch die zijn voorzien in de reguliere IT-begroting van het departement Ruimte Vlaanderen.

Het gunstig advies van Inspectie van Financiën van 21 oktober 2016 gaat als bijlage 2.

Het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting van 16 november 2016 gaat als bijlage 3.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op de middelen van de lokale besturen. Het gebruik van het digitaal platform voor de opvolging van noodzakelijke adviezen en alle begeleidende documenten zal een efficiëntere verwerking opleveren, zowel naar de adviesafhandeling zelf alsook naar de terbeschikkingstelling van de verschillende gebruikte documenten in het geïntegreerde planningsproces. Er is geen extra software nodig om dit digitale platform te gebruiken, en het staat de lokale overheden vrij om het gebruik van dit platform te integreren in hun eigen automatiseringen. De opmaak van een RUP zal mogelijk wel een beperkte extra kost teweegbrengen omwille van een hogere inzet op participatiemomenten (organisatie infomarkten, bekendmaking...), alsook een organisatorische impact hebben door de veranderingen in de gangbare RUP-praktijk. Hiervoor zal de voorziene online handleiding, die dynamisch aangevuld wordt met ervaringen van alle bestuursniveaus inzake de opmaak van RUP's, een belangrijk hulpmiddel zijn om deze impact zoveel mogelijk te beperken. De impact van de uitvoering van voormeld decreet op de lokale besturen zal derhalve

tijdelijk zijn. Uiteindelijk zullen de meer gedragen en juridisch robuustere RUP's door het vernieuwde geïntegreerde planningsproces op termijn juist een positief effect hebben.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Het voorontwerp van besluit is aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2016/367 van 7 oktober 2016.

Het voorstel van beslissing betreft een voorontwerp van besluit zonder belangrijke inhoudelijke impact en waar geen vrije beleidsruimte bestaat, vermits het louter uitvoering geeft aan voormeld decreet, en vereist dan ook geen reguleringssimpactanalyse.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd voorontwerp van besluit betreffende het geïntegreerde planningsproces voor ruimtelijke uitvoeringsplannen, planmilieueffect-rapportage, ruimtelijke veiligheidsrapportage en andere effectbeoordelingen;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Joke SCHAUVLIEGE
Vlaams minister van Omgeving,
Natuur en Landbouw